

ЕРИК СИМОН РАЗУЗНАВАЧА

Превод от немски: [Неизвестен], 1984

chitanka.info

Интересувате се от астронавтика, а не знаете историята за Звездната Соня! Странно, защото, когато това се случи, интересът към междузвездните полети след многогодишна забора постепенно започна да се съживява, а събитията, свързани със Соня, допринесоха доста за това.

Впрочем моля да ме извините, вие тогава сте били още малко дете, а после се случиха толкова различни неща... Прочетете сборника, съставен... Не, има друг, по-добър път. Изберете подходящо време и отидете в Музея по история на космонавтиката, сега той отново се нарича Музей на звездоплаването. Най-добре ще е да го посетите в делничен ден, и то сутрин.

Там ще видите добре запазен едноместен звездолет. Не може да не го забележите — той е единственият цял кораб в музея, при това с твърде оригинална конструкция. Като го видите, сам ще разберете какво искам да кажа. Поставен е в отделна зала и надзирател там е един старец. Помолете го да ви обясни устройството на кораба и ако ви провърви, той ще ви разкаже историята на Соня. Само на нищо не се учудвайте и не помисляйте да го прекъснете, дори да ви се стори, че обясненията му нямат нищо общо с кораба. Просто старецът не може да говори по друг начин. И още нещо — ако има много посетители, не си струва да го разпитвате, няма дори да ви види — в такива случаи той не изпуска кораба от очи.

Но когато започне да разказва, да се обърква, да губи нишката и през цялото време да се отвлича от същността на разказа, той все пак ще успее да ви даде описание на космическия кораб.

1. ХИПЕРПРОСТРАНСТВЕН ДВИГАТЕЛ. БЕЗМЪЛВНО НЕБЕ

Брегът бавно се приближаваше. Дърветата растяха до самата вода, клоните и показалите се на повърхността корени образуваха коридори и арки, в които цареше полумрак.

— Какви големи дървета — каза Солиф, като посочи напред с ръка, и той видя, че е права — от града гората изглежда много помалка.

— Разстоянието — отвърна той и я прегърна през рамената, — от разстоянието е.

Хидропланът се откъсна от водата и рязко се издигна нагоре — ето че се озоваха пред стената от дървета. Оставиха хидроплана да виси над гората, включиха личните си антигравитационни полета и се спуснаха направо в гъсталака.

После отново се озоваха в хидроплана, връщаха се назад в града — неговите двадесет светлосиви и златисти кули се виждаха в далечината, издигаха се над плиткия залив. Сградите изглеждаха неестествено ниски и сякаш се отдалечаваха от хидроплана. И тогава му стана ясно, че хидропланът стои на едно място.

— Забравил си да вземеш запасната ракета с гориво — каза пилотът-робот.

Но Солиф не беше вече до него. Къде ли е? Той изскочи върху водната повърхност и хукна към града — Солиф сигурно е там. Но той се плъзгаше, падаше и не напредваше нито на крачка — разстоянието беше твърде голямо. Корените на дърветата се заплитаха в краката му и не го пускаха. Откъде се бе взел този храсталак по морската повърхност? Колкото и усилия да полагаше, не успяваше да се освободи, а градските постройки се отдалечаваха все повече и все по-бързо, макар и да продължаваха да се виждат. Той толкова се учуди, че се събуди.

Веднага разбра, че е в кабината на своя звездолет, в креслото си, но предизвиканото от съня чувство на изумление и напрежение не го

напусна дори когато се събуди напълно и забрави какво е видял на сън.

Както винаги, най-напред хвърли поглед върху уредите на главния пулт. Всичко беше нормално, така че можеше да полежи още някоя и друга минута. Имаше предостатъчно време — повече, отколкото му се искаше. Ето, вече почти двеста денонощия стърчи на тази планета, която още в началото му се бе сторила безинтересна, пустинна, и която за това време бе успял да намрази.

Накрая напусна силовото поле и включи екрана за кръгов обзор, макар да знаеше, че няма да види нищо ново — същите тъпи оранжево-кафяви дюни и плоския планински хребет на югоизток. Въпреки логиката той ненавиждаше този пейзаж, който тук беше същият като по цялата планета с нейната разрежена атмосфера, постоянно безоблачно черно-виолетово небе, чийто мрачен цвят едва пропускаше звездната светлина. И голямото червеникаво кълбо, увиснало неподвижно на запад между хоризонта и зенита — близкото, но безсилно слънце на този свят.

Вече се замисляше дали да не прелети със звездолета в друго място на планетата, само за да се промени гледката. Поне положението на слънчевото кълбо, профилът на почвата или очертанията на съзвездията по небето — нищо повече.

Можеше да се заеме с изследване на планетата, чийто пленник се бе оказал, но това вече отдавна бяха направили предшествениците му.

Той изключи екрана, като знаеше, че няма повече да го включи през това денонощие. „Денонощие“ наричаше периода от време, който обхващаше съня и будното му състояние — около двадесет часа. Планетата винаги беше обърната с едната си страна към своето слънце и той можеше да си избере друг жизнен ритъм или въобще да не се подчинява на никакви периоди, а да спи и да бодърствува, когато поиска. Но той си определи двадесетчасовия интервал и се придържаеше към него, защото тази редовна периодичност, свързана с външния свят, му помагаше да запази вътрешната си дисциплина.

След това Разузнавача седна пред локатора на кораба и се заслуша в космическото пространство, макар да знаеше, че в това почти няма смисъл, защото автоматите много преди него щяха да открият появата на запасната ракета с гориво и да го известят. Ако, разбира се, ракетата въобще се появи. Понякога не го вярваше. И въпреки това накрая локаторите известно време да опипват

безмълвното небе. Когато му омръзна, той се отправи на ежедневния контролен обход из кораба.

Голяма част от звездолета заемаха двигателите. Най-напред провери гравитационните машини. Създаваните от тях полета на притегляне и антипритегляне позволяваха на кораба да каца върху планети и да стартира от повърхността им, а в открития космос да достига скорост, близка до скоростта на светлината. Там, както и трябваше да се очаква, всичко беше наред, защото в противен случай уредите в кабината за управление отдавна щяха да са съобщили за неизправностите.

После провери хиперпространствения двигател — главната част на цялата задвижваща система. Именно той отличаваше неговия кораб от ракетите с автоматично управление, които летяха с по-ниска от светлинната скорост, докато на родната планета изминаваха десетилетия и дори векове. Разузнавача беше вече четвърта година на път и му предстояха още две години полет. Но тези шест години съответствуваха само на осем години живот там, у дома. Двете години разлика се обясняваха с онези къси участъци, които той преодоляваше, като използваше гравитационния двигател — в хиперпространството корабът се носеше със скорост, няколко пъти по-висока от светлинната. Така че, когато се върне, ще може да се срещне със своите съвременници, само малко повече остарели от него. Естествено, за тези осем години много неща щяха да се променят, но все пак той щеше да се върне в същия свят, от който бе излетял, а не в съвсем чуждия свят на далечното бъдеще.

Така щеше да стане, ако се появеше ракетата с гориво. Хиперпространственият двигател гълташе невъобразимо количество енергия. Затова корабът на Разузнавача трябваше да се дозарежда по пътя. За тази цел, доста време преди да отлети, по неговия маршрут се изпращаха автоматични товарни ракети с бавни, икономични гравитационни двигатели.

За него бяха предвидени две такива ракети. Сега, на обратния път, трябваше да срещне на орбита около тази планета вече втората ракета. Системата на червеното слънце беше набелязана за място на срещата. Разбира се, ако ракетата с гориво бе претърпяла авария по пътя — а какво друго можеше да е причина за забавянето ѝ? — съществуваше твърде слаба надежда. Но въпреки всичко той бе решил

да спази срока на изчакване, който сам си бе определил — двеста денонощия. Оставаха още шест.

Завърши обхода. Двигателите бяха в изправност. Естествено, при външния оглед едва ли щеше да открие скрит дефект — ако имаше такъв, — но за това следяха датчиците на автоматичния контрол. А те показваха, че всичко е в пълна изправност, само дето акумулаторите на енергия бяха почти празни. Той можеше да се задоволи със запитвания на контролните системи от кабината за управление, но нали все пак трябваше да върши нещо! Задачата му за оставащите шест денонощия беше да провежда още по-внимателно прегледа.

Сега трябваше да провери системите на локаторите, макар отлично да знаеше, че функционират нормално, защото непрекъснато ги използваше и проверяваше поради опасенията, че някой дефект няма да му позволи да открие приближаващата се ракета.

И още агрегатите на комплекса за осигуряване на жизнени условия. Реши да отложи проверката им за следващия или последващия ден. А хипотермичната камера щеше да огледа непосредствено преди старта след шест дни. Ако се наложеше да се връща с гравитационните двигатели, полетът му щеше да продължи не две, а цели четиридесет и осем години! Вярно, в кораба щеше да измине два пъти по-малко време, а благодарение на хипотермокамерата той щеше да остарее още по-малко. За полет със скорост по-ниска от светлинната имаше достатъчно енергия.

Но когато се върне, Солиф ще бъде почти на осемдесет...

Съществувахе и още една възможност, но също не от най-добрите. Можеше да остане на тази планета, да легне в хипотермокамерата и да чака. Само че защо да се обрича на доброволен плен в този чужд свят? А по-добре ли беше да разчита на една възможност от милион и да се утешава с надеждата, че ракетата неизвестно защо закъснява и накрая ще се появи? Нима не се надява твърде дълго? Двеста дни напразно очакване е твърде много загубено време. Не, сега знае с увереност — след шест дни ще стартира и това е единственото рационално решение...

И нека дори при последната проверка да се открие някакъв дефект, вероятност от дефект или подозрение за неточност в работата на системите... Например хипотермичната камера, навигационните уреди или стоящия неупотребяван в хангара всъдеход — не, вече нищо

нямаше да се превърне в повод за отлагане, да се отмени определеният срок, както стана преди сто и петдесет и преди сто дни...

2. ЛОКАТОРЪТ. ЧЕРВЕНИЯТ ТРИЪГЪЛНИК

Гостите се бяха вече събрали, нямаше я само Солиф.

— Къде е? — попита някой от гостите, а друг каза:

— Какво ли пък ще прави тук? И коя е тя, че да не минем и без нея?

— Солиф я няма — заяви един от тях.

— Разбира се, няма я — съгласиха се другите дружно и се захилиха противно.

Защо всичките бяха такива глупаци, такива зли глупаци?

— Какво търсите тук? — попита ги той. Те не знаеха какво да отговорят и решиха да си отидат. А бяха дошли на рождения ден на Солиф и не можеха да си тръгнат просто така. При това Солиф беше там и как се осмеляваха да говорят, че я нямало.

— Защото ние вече я поздравихме, само ти не си я поздравил.

Те бяха прави и той се засрами, че не може да види Солиф, а това означаваше, че наистина я няма.

— Ето я! — развикаха се приятелите и той разбра, че сега вече няма от какво да се срамува. И наистина — тя стоеше пред него и той я поздрави с осемдесетия ѝ рожден ден.

— Но — рече той, като се усмихваше хитро — всъщност ти не си на осемдесет, а само на седемдесет и девет, а, не, едва на тридесет и четири.

И всички се изумиха от думите му. Солиф разшири големите си, огромните си очи. Но това беше всъщност толкова просто — той ѝ бе подарил часовник, който непрекъснато оставаше с петдесет, не със сто дни. Тогава разбра, че те се чудеха не на това, а че часовникът вдигаше толкова шум.

— Защо толкова шумно работи? — запита той себе си и другите, но не чу никакъв отговор, защото грохотът на часовника заглушаваше всичко. Помисли си, че е будилник и това беше последната му мисъл в съня и първата при събуждането...

Но не беше будилник, а и шумът не се оказа толкова силен. Звукът се разнасяше от акустичния уред, свързан с локаторите — кой знае колко време бе работил, докато събуди Разузнавача? Уредът показваше, че в близост до планетата се е появил активен летящ космически обект.

Разузнавача трябваше стремглаво да се втурне към пулта за управление, но той стана бавно, внимателно, почти лениво, сякаш се опасяваше, че резките му движения ще подплашат подсвиркващия уред и той ще млъкне, а може би и защото се съмняваше в реалността на издаваните звуци и онова, което означаваха.

Когато седна пред пулта и започна да проверява показанията на датчиците, разбра, че няма никаква грешка — всички уреди сочеха същото: активен летящ обект с произволно променяща се орбита. Това беше ракета.

Значи дългото чакане — без малко двеста дни! — не беше напразно. Ракетата намаляваше скоростта си и поемаше курс към планетата.

Вероятно все пак сигналният датчик имаше някакъв дефект, защото в противен случай локаторът щеше да засече ракетата много по-рано. И Разузнавача отдавна щеше да открие приближаването ѝ, ако ежедневното седене пред локатора не му бе омръзнало дотолкова през последните дни, та накрая се бе примирил с факта, че екранът на локатора е винаги празен. Акустическият уред бе започнал да работи едва при непосредственото приближаване на обекта. Ако всичко продължаваше нормално, в течение на денонощие и половина ракетата с гориво ще се приближи към планетата, ще премине в кръгова орбита и по негово нареждане ще кацне.

Той се облегна в креслото, като се вглеждаше в екрана — звездно небе на черен фон. Звездите върху екрана изглеждаха като оранжеви точки, а светилото приличаше на малък кръг. Електрониката показваше планетите и спътниците им като зелени точки и сини кръстчета, но те не се виждаха на екрана сега, защото системата нямаше спътници, а втората планета оставаше невидима, тъй като Разузнавача бе включил само един участък от небето със светещия червен триъгълник в центъра.

С червено на екрана се обозначаваха космически обекти, разпознати като активни летящи тела. Всички други цветове,

предвидени за по-добра ориентация в системи с много планети, тук не бяха нужни — важен беше само червеният триъгълник, застинал неподвижно върху обсипания с оранжеви точки фон.

Но Разузнавача знаеше, че под зелената лента на датчика редом с екрана сега се е появила и червена лента с цифри, които показват разстоянието, отделящо ракетата от планетата. Данните бяха точни и той дълго не можеше да отмести поглед от последните три цифри на дългата редица, които бавно се сменяха. Той ги гледаше непрекъснато, сякаш това можеше да ускори приближаването на ракетата.

Колко често, дори когато надеждата му се струваше зле прикрито самозалъгване, Разузнавача си бе представял каква радост ще го обземе, какъв празник ще бъде за него, когато накрая се появи ракетата със запас от гориво. Колко варианта на дългоочаквания миг бяха преминали пред мисления му взор — включително и такива, които въобще не го радваха, и напълно идиотски, като например, че дългоочакваната ракета ще се появи, а той няма да повярва и ще остане на планетата до края на живота си. Това наистина беше идиотизъм, но кой знае до какво състояние щеше да стигне, ако се наложеше още да чака.

Сега вече знаеше с точност, че ракетата е тук, но вместо неудържимо ликуване изпитваше само нетърпение.

Стана рязко. Имаше на разположение още около денонощие и половина, но и работата не беше малко — трябваше всичко да подготви! С какво да се заеме най-напред? Отново седна, обърна се заедно с въртящото се кресло наляво, за да вижда пред себе си пулта с главните контролни уреди. И отново хвърли поглед към екрана, на който след известно време, когато направи следващия скок през пространството, ще светнат пет зелени точки и две оранжеви кръгчета, а редом с екрана върху червената лента на брояча ще заподскачат, сменяйки се, цифри, показващи разстоянието: 303, 302, 301, 300, 2VV, 2VX, 2V9, 2V8... Лявата му ръка покри клавиатурата за проверка на състоянието на агрегатите. Клавишите бяха шест — по един за всеки пръст.

3. ГРАВИТАЦИОННИТЕ МАШИНИ. ДАЛЕЧНАТА ОРБИТА

Разузнавача гледаше ту участъка от пулта, който служеше за управление на гравитационните машини, ту екрана на локатора, върху който вече се забелязваше, че червеният триъгълник се движи. Бяха изминали повече от две денонощия, откакто той се беше появил на екрана. Сега в съответствие с програмата ракетата бе преминала на кръгова орбита около планетата. Не съответствуваше на програмата само това, че тя оставаше на орбитата си и не реагира след командата за кацане, която ѝ подаде Разузнавача. Ракетата в орбита не се подчини въобще на нито една от многобройните команди на Разузнавача, предадени ѝ по радиото през последните няколко часа.

Но в сравнение с факта, че ракетата се появи въобще, нейното „непослушание“ беше само незначителен инцидент, затруднение, което можеше и трябваше да се преодолее.

Тази нощ Разузнавача спа малко, но спокойно и сякаш отново видя предишния си сън. Само че сега това не беше от значение — той скоро не насън, а наяве щеше да види своя град и над него небето с двете сияещи слънца. През изминалата нощ всичките му мисли бяха насочени натам. Той обмисли всички възможни случайности и се подготви за тях. Закъснението на ракетата и повредата на сигналното ѝ устройство явно бяха следствие от някаква авария, така че трябваше да се очаква, че и други работни възли могат да се окажат повредени.

Прецракване на превключвателя и на екрана се появиха схематични изображения на планетата и орбитата на ракетата. Тя минаваше почти точно над кораба на Разузнавача и това опростяваше задачата. Всичко беше подготвено, изчислено и проверено, оставаше само да се включат гравитационните машини.

Когато ракетата отново се появи над хоризонта, мощен сноп насочена гравитация я залови. На екрана се виждаше как орбитата ѝ все повече се доближава до двете дъги, едната от които обозначаваше повърхността на планетата, а другата — границата на атмосферния

слой, в който трябваше да стане забавянето. Двигателите на ракетата не оказаха никаква съпротива; в крайна сметка генераторите на гравитация бяха много по-силни и лесно щяха да се справят с тях. Изкуственото поле на притегляне сякаш всмукна ракетата.

Автоматиката водеше силовото поле, обкръжило спускащата се ракета, докато в същото време вторият гравитационен лъч, който здраво крепеше кораба на Разузнавача, се опираше върху цялата маса на планетата. Миг преди ракетата да изчезне зад хоризонта, обкръжаващото я поле бе изключено, а после — също автоматично — се изключи и опорното поле. Върху екрана се появи нова тънка линия във формата на разтеглена елипса. Близо до надира тя се издигаше високо над предишната кръгова орбита, а откъм страната на Разузнавача се спускаше рязко надолу, връзваше се в атмосферата.

При такава ексцентрична орбита трябваше да мине известно време, преди ракетата отново да се появи в зоната на видимост и да стане възможно да се проведе втората, заключителната част от маневрата. Сега Разузнавача трябваше да потърпи съвсем малко време, но въпреки това то му се струваше безкрайно.

Гравитационните машини, разположени в двата края на звездолета, очакваха новата поява на ракетата, за да я притеглят окончателно към повърхността на планетата, а след това, по-късно, да изпълнят и основната задача — чрез полето на изкуствено притегляне и полето на антипритегляне да изведат кораба в открития космос, после да доведат ускорението до такава величина, че да стане възможно да се включи хиперпространственият двигател, чиито девет кълбовидни трансдименсионатора обкръжаваха присплеснатия корпус на звездолета.

Щом ракетата отново изскочи иззад хоризонта и на екрана се появи кривата на новата ѝ орбита, съпроводена от съответните цифрови данни, Разузнавача беше принуден с изумление да установи, че тази орбита не съвпада с изчислената елипса. Тя минаваше по-високо — не много, но все пак достатъчно високо, за да избегне спиращото действие на атмосферата. Някъде над обратната страна на планетата и за твърде кратко време се бе включил двигателят на ракетата и това бе довело до промяна на курса ѝ. Спиращото действие на атмосферата сега не можеше да помогне да се запази ценният заряд енергия. Налагаше се да се тръгне по друг път — гравитационните

машини на Разузнавача притежаваха достатъчно мощност, за да заставят упоритата ракета да кацне.

Той промени мащаба на изображението върху екрана. Сега ракетата сякаш лежеше в мрежа от почти изправени хоризонтални линии, даващи сведения за разстоянието до повърхността на планетата, и почти успоредни с тях, само в края на екрана леко закривяващи се радиуси с данни за ъгъла по отношение на кораба на Разузнавача. Ракетата се намираше точно в центъра на екрана, а системата от координати бавно се преместваше нагоре и значително по-бързо встрани. Наклонената права с цифри в горния край обозначаваше гравитационния лъч, насочван автоматично към ракетата.

Но сега Разузнавача сам регулираше силата на полето и цифрите в края на правата показваха постоянно нарастващата сила на гравитационното всмукване. Системата от координати все по-забележимо пълзеше нагоре. Ракетата, този детски балон в мощните потоци на силите на притегляне, се приближи към повърхността и накрая влезе в атмосферата.

И тогава внезапно възходящото движение на координатите се забави. Балонът явно не желаше да се подчини на правилата на играта.

Очевидно ракетата беше включила собствени гравитационни генератори. От това следваше, че нейната автоматична система е доста повредена, тъй като в програмата не се предвиждаха подобни маневри. Сега Разузнавача трябваше да се бори не само с инерционната маса на ракетата, а и с нейните двигатели. Но той не загуби самообладание. Цифрите в края на правата отново показаха нарастване, а дъгите отново полазиха нагоре — това означаваше, че ракетата се спуска. При това доста повече бързаха встрани ъгловите координати, показвайки, че скоро ще бъде достигнат зенитът.

Разузнавача усили полето до краен предел. Ракетата леко ускори снижаването и внезапно се плъзна надолу като падаща звезда. Навлезе толкова дълбоко в атмосферата, че кацането ѝ стана неизбежно. Разузнавача веднага изключи полето — нека да приземи ракетата нейния автопилот, като използва собственото ѝ антигравитационно поле. Но ракетата продължаваше да лети през разредената атмосфера с предишната скорост. Защо автопилотът не включваше спирачните

двигатели? Така ракетата щеше да изгори или да се разбие при кацането!...

Отново лъчът на силовото поле с максимално напрежение подхвана ракетата, но сега цифрите върху екрана побягнаха в обратен ред. Гравитационните машини на кораба на Разузнавача излъчваха антипритегляне, за да забавят падането ѝ. Но ефектът беше малък, тъй като ракетата отдавна бе преминала над звездолета, сега се бе отдалечила от зенита и ъгълът на действие на силовото поле беше неподходящ.

Ракетата остана върху екрана до края, а това означаваше, че не е изгоряла. Разузнавача успя само да намали малко силата на удара при кацането — не успя да го предотврати. Страхуваше се дори да помисли в какво състояние ще бъде след такова кацане главният товар на ракетата — енергоакумулаторите.

4. ВСЪДЕХОДЪТ-РАЗУЗНАВАЧ. ЗАЛЯЗВАЩОТО СЛЪНЦЕ

Всъдеходът-разузнавач имаше форма на продълговат, силно сплеснат елипсоид с три оси. При полет дъното му почти докосваше повърхността на каменистата планета. Между гравитационните агрегати и другите машини, в самия център на всъдехода, имаше малко пространство — тясна кабина, в която Разузнавача полулежеше вече няколко часа. Голямата част от пътя бе останала вече назад.

Товарната ракета лежеше някъде на границата между дневната и нощната страна на планетата. Огромният пурпурен кръг на слънцето, сякаш загубил се в небето, накрая се скри до половината зад хоризонта. Разузнавача нито веднъж не се обърна да го погледне. Слънцето го интересуваше толкова малко, колкото и панорамата на червено-черния полумрак. Когато слънцето се скри напълно и фаровете на всъдехода заместиха слабата светлина на залеза, която все още струеше през разредената атмосфера, Разузнавача започна да се съмнява дали е на прав път. Ракетата трябваше да се намира в този район, защо тогава не успяваше да я намери? Или компютърът на звездолета беше определил неточно мястото на падането, или имаше някакъв дефект в навигационната апаратура на всъдехода, или сам той бе допуснал грешка. Разбира се, той ще намери на всяка цена ракетата, дори ако се наложи значително да разшири района на търсене. Само че за всичко това ще трябва да се хаби излишно време и енергия — но всъщност какво значение имаше времето?

А ако получените при кацането повреди съвсем не са били толкова големи, колкото предполагаше, и докато той стърчи в тясната кабина, ракетата отново е излетяла в небето?

Но Разузнавача отхвърли тази мисъл, като не искаше да прецени дали това е добро, или лошо и продължаваше напрегнато да се вглежда в околната местност, без да намалява скоростта на гравиплана. Но нетърпението му и вътрешното безпокойство продължаваха да се засилват. Всъщност всичко можеше да се случи...

След минута я видя. Отначало се появи само следа върху екрана на радара, тя можеше да е и от някоя скала със съдържание на метал, но после през оптичното устройство на всъдехода той видя ярко светещото петно, още много далеч, но вече различимо в мощния сноп светлина на запасния прожектор.

Колкото повече приближаваше, толкова по-странни му се струваха чудноватите очертания на ракетата. Огромен къс се бе отделил от лецообразния корпус и стърчеше накриво — единствената ясно различима част от отломките.

И докато всъдеходът с максимална скорост летеше напред, Разузнавача не откъсваше поглед от картината, която се обрисуваше все по-ясно — неправдоподобно дългият корпус с обтекаема форма, врязал се косо в почвата, нямаше нито характерните външни агрегати на гравитационния двигател, нито пояс от кълба-трансдименсионатори. При това не се виждаха никакви външни повреди, макар, естествено, за Разузнавача да беше трудно да съди какво е състоянието на този космически кораб. Знаеше само едно — такива кораби не се строяха на родната му планета.

5. ХИПОТЕРМИЧНАТА КАМЕРА. УРОДЛИВОТО ЛИЦЕ

Разузнавача се събуди спокойно и без всякакъв преход, точно като машина, която са превключили, смени състоянието на сън без сънища с будно състояние. Таблетките, които гълташе от първия ден след старта от оранжево-кафеникавата планета в системата на чуждото безименно слънце, му позволяваха да прекарва повечето време в сън. Благодарение на същите таблетки рядко сънуваше родината, Солиф, двойните сенки от сградите в родния му град. Може би лекарството просто го караше да забравя сънищата и той не знаеше дали трябва да е благодарен за това.

Както обикновено, той хвърли поглед най-напред към пулта с шестте главни контролни уреда. Всичко беше нормално, така че можеше да полежи още някоя и друга минута. Имаше повече време, отколкото му се искаше; полетът щеше да продължи още десетки години.

Изяде, без да става, простата храна, която осигуряваше на организма му необходимите хранителни вещества за времето до следващото събуждане, а след това взе обичайната доза приспивателно с дълготрайно действие; имаше доста време до следващия период на бодърствуване.

Всъщност той продължаваше да прави същото, с което се занимаваше и на чуждата планета — чакаше. Тогава бяха дни, а сега години, безкрайни десетилетия полет с досветлинна скорост. И дори пътят към хипотермичната камера в кораба му беше затворен за него.

Понякога се надяваше — ето, ще се събуди и ще установи, че все още стърчи на онази планета, чака ракетата с гориво, а всичко друго му се е присънило. Но не, прекалено добре помнеше червения триъгълник върху екрана на локатора, гравитационния лъч и разбилият се чужд звездолет...

Когато премина първия шок, Разузнавача се върна с въздехода на своя кораб, без да стигне до разбитата ракета. След това прелетя със

звездолета до мястото, където беше паднала, и започна да обследва останките. Да, това приличаше на сън, на кошмар, страшен сън за чужд разрушен лабиринт, в който ту тук, ту там Разузнавача се натъкваше на нещо разбираемо, почти познато. Той разглеждаше секциите на ракетата, които бяха по-малко повредени, и агрегатите, за чието предназначение се досещаше. Всичко говореше, че двигателите на свалената ракета са работели с ядрено гориво. В родината на Разузнавача преди много време също бяха правили подобни опити, но се бяха отказали от тях, защото току-що изобретеният тогава гравитационен двигател — още не бяха открили прехода през хиперпространството — се бе оказал по-могъщ и по-надежден. По всяка вероятност създателите на ракетата бяха отишли по-далеч по пътя към използването на ядрената енергия и бяха успели да постигнат много, щом са поели риска да се отправят в междузвездното пространство с такъв двигател. На Разузнавача му се струваше истинско чудо, че при падането на ракетата двигателите не се бяха взривили. Да, тогава от нея нямаше нищо да остане — нито парчета, нито кабината за управление, която се оказа почти невредима. И това беше най-удивителното — кабината за управление на кораба...

Разузнавача стана от силовото поле, още веднъж погледна екрана с неподвижните чужди съзвездия във формата на оранжеви кръгчета и започна обичайния контролен обход на кораба. Малките допълнителни агрегати на гравитационните машини създаваха в кораба изкуствено поле на нормално притегляне и сегашният обход като две капки вода приличаше на онези безцелни огледи, които навремето му помагаша да удължава сроковете на изчакване върху планетата.

Но имаше и разлики. Тогава той още се надяваше, че ще успее да се върне на своята планета и в своето време, а очакването му беше безкрайно самозалъгване. Сега отново беше на път към определена цел и откакто бе започнал полетът, всеки контролен обход започваше със сектора на системите за поддържане на живот. Втората разлика беше, че в единствената хипотермична камера на кораба лежеше космонавтът от чуждия звездолет.

Когато влезе в помещението с хипотермичната система, Разузнавача веднага се хвана за ръчката на стената — още в началото бе изключил агрегатите за изкуствено притегляне в помещението, тъй като смяташе, че така по-надеждно ще запази живота на „пришълеца“,

който лежеше в анабиоза в херметичната сублимационна клетка. Разузнавача още не бе съвсем наясно относно състоянието на космонавта. Вярно, знаеше, че физиологичната течност, с чиято помощ се увеличаваше топлопроводимостта на клетъчното вещество и в процеса на бързо изстудяване не се допускаше опасното образуване на кристали, действа и на организми от други видове. Но може би в същото време да му оказваше някакво странично, непредвидимо, разрушително въздействие? Не можеше да твърди обратното. След като лесно му се удаде да свали чуждата ракета, твърде малко неща можеше да направи.

Покритието на сублимационната клетка беше непрозрачно дебело, с множество, вече ненужни приспособления и датчици. Но Разузнавача помнеше как изглежда чуждият космонавт. Никога нямаше да го забрави. Ръстът им беше почти еднакъв — точно върху това изграждаше Разузнавача всичките си планове за спасяване на „чуждоземния“ гост.

Естествено, имаше и разлики: рентгеновата снимка показва поразителна асиметрия на вътрешните органи. Например той имаше напълно нормално сърце, но то не се намираше в средата на тялото, а беше изместено вляво за сметка на единия бял дроб. Някои важни органи за обмяната на веществата също бяха разположени не по двойки, а по единично, което, разбира се, увеличаваше уязвимостта на организма. Но във всеки случай той съвсем не беше едно от онези напълно различни физически, фантастични, надарени с разум чудовища, които някои учени смятаха, че ще срещнат във вселената. Не, в основни линии приличаше на Разузнавача и той неволно си спомни как навремето се надсмиваше над хората, които обрисоваха жителите на други светове по свой образ и подобие, или над писателите-фантасти, които се опитваха ефектно да разработят простодушното предположение, че тези разумни същества ще имат четири, пет или седем пръста.

„Гостът“ имаше пет.

И в лицето му нямаше никакви особени отклонения, то не се различаваше от лицето на Разузнавача; също с две очи, нос, уста... Само пропорциите бяха малко по-различни: очите — необикновено светли и широки, носът имаше огромни размери и формата на клон, а устата беше сякаш общита с червена лента... Всичко това не се

отклоняваше дотолкова от нормата, че да изглежда напълно чуждо, не, това беше просто странно, уродливо лице.

6. НАВИГАЦИОННИТЕ ПРИБОРИ. ЧУЖДТО ЗАВРЪЩАНЕ

Изглеждаше същинско чудо, че чуждоземецът бе оцелял след катастрофата. Когато Разузнавача проникна в свалената ракета, той го намери тежко ранен в кабината за управление. Вероятно само благодарение на амортизатора под креслото на пилота не бе се случило най-лошото, но част от пулта за управление беше паднала и начупила краката му до колената. Над колената скафандърът неестествено дълбоко се връзваше в тялото — вероятно там имаше еластични обръчи за сигурност, които автоматично се затягаха, ако скафандърът се повреди и разхерметизира.

Разузнавача лесно успя да освободи тялото на изпадналия в безсъзнание космонавт. Без да губи нито миг за обмисляне, сякаш не бе очаквал нищо друго и много пъти бе тренирал действията си, Разузнавача пренесе умирация пилот в своя кораб, настани го в сублимационната клетка и включи автоматичните уреди, които направиха всичко необходимо: разрязаха скафандъра на чужденеца и мигновено включиха охлаждащите агрегати на пълна мощност. Сега те трябваше да поддържат ранения на границата между живота и смъртта толкова дълго, колкото се окажеше възможно.

Всичко това автоматите направиха без неговата намеса — спомни си Разузнавача, докато продължаваше обиколката на кораба. И той самият тогава бе действувал със скоростта и точността на добре регулиран механизъм, който без никакво съмнение следва зададената му програма, избира и обработва оптималния вариант. По-късно, когато имаше време да премисли, Разузнавача с учудване установи, че всичко необходимо е направено.

Завърши проверочната обиколка. Както винаги, агрегатите работеха нормално, с изключение на онези, като например кълбата-димензионатори, които не функционираха поради липсата на енергия. Започна да усеща въздействието на приспивателното, беше време да се

върща в кабината за управление, за да хвърли последен поглед върху навигационните уреди и след това да потъне в сън без сънища.

С помощта на таблетките успяваше през част от времето да се държи на разстояние от съзнанието, но не и от плътта. Вероятно към края на полета нямаше да може да живее без препарати, щеше да продължава да спи и да старее. Но той си каза, че това вече не играе никаква роля, все едно, когато стигнеха, той щеше да е много стар и нямаше да срещне нито един познат.

Самичък нямаше да може да помогне на чужденеца и оставаше само да се надява, че анабиозата не ще допусне окончателната смърт на чужденеца, докато корабът на Разузнавача — едвам мъкнещ се с гравитационния си двигател, срещне помощ. Възможността беше нищожно малка, но единствена, също както хипотермичната камера, в която лежеше чуждият космонавт, беше единствена на кораба.

Разузнавача влезе в кабината за управление и хвърли поглед на навигационните уреди. Нямаше отклонение от курса.

Спомни си как, след като спаси пилота, той дълго и безуспешно се опитваше да разбере нещо по остатъците от ракетата. Колкото се оказа лесно да спаси пилота (разбира се, ако онова, което бе направил, действително го е спасило), колкото леко беше да повери живота му на системата за осигуряване и автоматичните прибори на хипотермичната камера в неговия кораб, толкова труден, в началото почти безнадежден, му се стори опитът да открие чуждите навигационни уреди сред разбитите механизми с непонятно предназначение. И въпреки всичко накрая успя да определи откъде е долетял чуждият звездолет. Оставаше неясно само как са успели тези, изглеждащи толкова примитивни ядрени двигатели да се справят с такова разстояние. Планетата, на която се срещнаха, не беше много по-далеч от двойното слънце на Разузнавача, отколкото родината на чужденеца.

Екранът на локатора, свързан сега с навигационните уреди, показваше само два цвята — черен и оранжев. Ако възпроизвеждаше истинския цвят на звездите, върху екрана щеше да се появи типична картина на доплеровия ефект и звездите щяха да се разположат на концентрични кръгове във фокуса на екрана. Но екранът показваше само най-важното, върху него се появяваха не всички звезди, а само онези, които бяха необходими за ориентация в космическото

пространство. И главното — неизменно оставащата в центъра на екрана цел.

Докато заспиваше, Разузнавача помисли, че все пак ще е добре да види насън светлия град с кулите край морето, Солиф и приятелите, морския бряг, ярко осветен от двете горещи бяло-синкави слънца. На такова разстояние и двойното слънце би се появило върху екрана като обикновено оранжево кръгче. И нека дори, като се събуди, отново да забрави съня си, може би така е по-добре, но толкова му се искаше да го види!... Знаеше, че символичното изображение на локатора този път почти отговаряше на действителността. Оранжевият кръг в центъра на екрана не беше горещото бяло-синкаво двойно слънце, а самотна, кротка жълтеникава звездичка в края на галактиката.

Разбира се, такова описание на звездолета е непълно, но старецът, който следи за реда в тази зала, винаги разказва така или почти така за кораба. По отношение на техническите подробности по-добре е предварително да погледнете в каталога, защото няма никакъв смисъл да питате за тях стареца. Така или иначе, той все пак ще продължи да разказва за звездния сън. Трябва да се предполага, че голяма част от тази история той е съчинил сам — както е известно, астронавтът от друга планета умрял скоро, след като навлязъл в пределите на Слънчевата система. Вероятно е умрял от изтощение, тъй като през последния етап от полета спал почти без да се пробужда и не се хранел.

За това старецът не разказва, макар всеки да може да го прочете в „Отчета на следствената комисия“. Не зная защо не споменава много от достоверните факти и още по-малко разбирам защо разказва явно измислени подробности. Също така защо толкова несръчно допълва „Отчета“ с преувеличено драматизирани подробности? Разправят, че навремето и той е бил космонавт. Тогава хора като него наричали чудаци. Едни от тях летели по обичайните маршрути до най-близките планети, което се смятало за скучно занимание — а и наистина било такова. А други — малко на брой — според общото мнение пилеели живота си и обществените средства. Не успях да разбера към коя от двете категории е принадлежал старецът, но по-вероятно е бил от първата. Може би сега, когато общественото мнение се е променило, по този начин той да иска да се реваншира за пренебрежителното отношение към професията му, така да се каже, да получи признание

със задна дата? Но това не може да обясни напълно странната му любов към този звездолет. А понякога тя приема болезнени форми и е учудващо, че дирекцията на музея му прощава всичко. Например съвсем наскоро здравата наложи един момък, който решил да отвинти някаква част за спомен и не помислил — ако въобще е мислил за нещо, че старецът може да се помъкне след него в най-далечните кътчета на звездолета. Но той се помъкнал, макар да имаше протези вместо крака.

Публикувано в списание „Наука и техника“, броеве 36,37,38/1984

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.